

سیر تحول تاریخی نظم و امنیت از گذشته تا امروز

تامین امنیت در طول تاریخ با فراز و نشیب‌هایی همراه بوده است در مقاطع مختلف تاریخی با توجه به نوع حکومت نگرش و حساسیتی که حکم آن زمان به این موضوع داشتن دستور مختلفی از امنیت در جامعه بروز و ظهور نموده است. نظم هسته اولیه جوامع را در ایران باستان تشکیل می‌داد.

به گزارش خبر روابط عمومی گروه پاس، رئیس قبایل و در راس آنها شهر یاران عهده دار فرماندهی نیروهای نظامی بوده که وظیفه حفظ امنیت و نظم بر عهده آنها بوده است.

در سطوح پایین‌تری ریش سفیدان و دیگران این مأموریت را بر عهده می‌گرفتند در سرودهای دین زرتشتیان و آثار دیگر ایشان سخن از کیفر و دادرسی است که حکایت از وجود سازمان‌های نظم دهنده اجتماع است، امروز دات می‌گوییم.

در ایران باستان نام فرشته نگهبان آن دات بوده است در دوران مادها و کوروش هخامنشی و کمبوجیه سازمان‌های قوی برای برقراری نظم وجود داشته است داریوش حکومت بزرگی پدید آورد سازمان‌های اداری و امنیتی و قضایی دولت او آنقدر مختلف و حساب شده بود تا بتوان کشور پهناور ایران را اداره کرد کشوری که بخش اعظم جهان آن روز را تشکیل می‌داد و دولت‌های هند تا مصر را در بر داشت.

داریوش امپراتوری را به استان‌های مختلف تقسیم کرد حاکم هر استان را (خستر پاون) که به یونانی ساتراپ را می‌گفتند تعیین کرد و اختیاراتی متناسب با شانسان به آنها واگذار نمود. پادشاه داور بزرگ بود و در استانها نماینده پادشاه به شکایت مردم رسیدگی می‌کرد.

برای مجرمین در ارگ زندان ساخته شده بود و هم آنجا زندانی می‌شدند همان روش و عمل در ایجاد نظم و اداره اجتماعی در دوره‌های بعد وجود داشت.

عباسیان نخستین بار اداره شرکت را زیر نظر قاضی شهر قرار دادند شرط مامور حفظ امنیت شهر بود این وضع کمابیش در عصر طاهریان، صفاریان، سامانیان، غزنویان نیز ادامه یافت در دوران مغول پس از فتح شهرها و پدید آمدن آرامش نسبی قانون یاسای چنگیز حاکم شد در این عصر یک سردار سپاه مامور شهر می‌شد و را شحنة می‌گفتند در این دوران صاحب دیوان پدید آمده و علاوه بر اداره سازمان مالی حفظ نظم و امنیت را در سراسر قلمرو غول عهده دار بود.

در دوره‌های بعد تا صفویه یعنی ابتدای قرن دهم هجری به سبب نبود حکومت مرکزی بی‌نظمی در جامعه حاکم بود در عصر صفویه دیوان بیگی پدید آمد که شاه را از وضع امور قضایی و جزایی مطلع می‌نمود حوزه مأموریت او مقابله با جرایم سیاسی و جرائم عادی مثل عربده کشان، مستان، دزدان و غیره بود.

در این دوران ماموران امنیتی شامل داروغه رئیس نظمیه بود و به کمک افرادی به نام عسس، گزمه، شبگرد به انجام مأموریت‌های محوله می‌پرداخت. میر شب مسئول امنیت شب بود و در شب امور امنیتی را رسیدگی می‌نمود که بعد از نواختن طبل شب در محله‌ها را می‌بستند. کلانتر وظیفه او تعیین کدخدا و رشته سفیدان محلات و ادارات آنها بود. هر کدام از این عوامل امنیتی مطرح شده در فوق به نوعی در تامین امنیت و امور امنیتی دخالت می‌نمودند به نوبه خود تاثیر بسزایی در امور امنیتی داشتند.

سیستم نوین ایجاد نظم و امنیت داخلی یعنی سازمان پلیس در ایران به حدود یکصد سال پیش برمی‌گردد ناصرالدین شاه قاجار در سفرهای خارجی خود به اروپا با مشاهده پلیس نوین در آن کشورها با استخدام یک مستشار بلژیکی به نام کنت سیستم پلیس جدید را در ایران پایه گذاری نمود این سازمان در طی ۱۰۰ سال گذشته با پیروزی انقلاب اسلامی ایران و با فراز و نشیب‌های فراوانی همراه بود پلیس ایران برای مدت‌های طولانی به دو قسمت مهم پلیس شهری و ژاندارمری تقسیم می‌شد کمیته انقلاب اسلامی به عنوان یکی از ارکان مهم حفظ نظم و امنیت داخلی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران به این مجموعه افزوده شد.

در سال ۱۳۶۹ با تصویب مجلس شورای اسلامی این سه نیرو با هم ادغام گردید و سیستم پلیس واحد به وجود آمد پس از اتمام جنگ تحمیلی با عنایت به رشد قابل توجه جمعیت به ایران افزایش مهاجرت بی‌رویه روستاییان به شهرها، افزایش جرایم شهری، عدم توان پاسخگویی پلیس به این حجم از تامین امنیت دولتمردان را بر آن داشت تا در این رابطه چاره‌های بیندیشند وجود برخی بسترهای قانونی من جمله اصل قانون اساسی همچنین تبصره ۳ ماده ۲۳ قانون استخدام ناجا مقرر داشته نیروی انتظامی به منظر منظور بهره‌گیری از مشارکت‌های مردمی در تحکیم و توسعه نظم و امنیت اجتماعی می‌تواند عده‌ای را به عنوان پلیس افتخاری از بین افراد داوطلب واجد شرایط و صلاحیت انتخاب و پس از آموزش و سازماندهی لازم با عناوینی چون پلیس محله به کار گیرد و مضافاً استناد به ماده ۱۲۲ قانون و برنامه چهارم توسعه که پس از موافقت فرمانده کل نیروهای مسلح اجازه واگذاری بخش از خدمات انتظامی و حفاظتی را به موسسات غیردولتی با حفظ کنترل نظارت دقیق پلیس و مدیریت بر نحوه فعالیت‌های بخش غیردولتی که در زمینه‌های مختلف حفاظتی و مراقبتی از جمله شبگردان، سرایداران، نگهبانان محله و ... فعالیت دارند را می‌دهد عملاً باعث شد تا علی‌رغم عدم وجود آیین نامه اجرایی موسسات خدمات انتظامی حفاظتی و مراقبتی از سال ۱۳۸۳ زیر نظر مرکز انتظام پلیس پیشگیری در ایران تاسیس و شروع به فعالیت نمایند.

از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۸ آیین نامه اجرایی ماده ۱۲۲ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی اجتماعی فرهنگی به تایید فرماندهی کل نیروهای مسلح رسید فعالیت این نیروها با چالش‌های جدی از جمله نقض قانون روبه‌رو بود با این وجود هزاران نفر نگهبان محله در قالب چند صد موسسه خدمات حفاظتی مراقبتی در سراسر ایران صرفاً با یک دستورالعمل داخلی ساده از فرمانده ناجا معروف به دستورالعمل ۹۵ مشغول به فعالیت بودند.

سامانه جامع خدمات حفاظتی و مراقبتی پاس با ارائه خدمات یکپارچه و آنلاین و دسترسی آسان در سراسر کشور خدمت ملت عزیز ایران می‌باشد. جهت دسترسی و بهرمندی از خدمات به آدرس www.passgroup.ir مراجعه فرمایید.